

Jerzy Szydłowski

Kamieniec, gm. Zbrośławice, woj. katowickie. Stanowisko 2

Informator Archeologiczny : badania 20, 130-131

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Badania prowadzili mgr Tadeusz Baranowski, mgr Leszek Gajewski, mgr Małgorzata Gula; opiece naukowa sprawowali: prof.dr hab. Witold Hensel i prof.dr hab. Stanisław Tabaczyński; uczestniczyli: mgr L. Stupecki, S. Nowińska, M. Krakowiak oraz studenci archeologii UL i UW, a także młodzież z OHP. Finansował WKI w Kaliszu. Pomocy udzieliło Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej. Czwarty sezon badań drugiego etapu. Grodzisko wczesnośredniowieczne.

We wschodniej części grodziska, na obszarze pomiędzy fundamentami "kolegiaty św. Pawła" pogłębiano wykopy z ubiegłych sezonów. Odkryto między innymi ślady glinianego paleniska lub pieca z okresu poprzedzającego wzniesienie na tym miejscu kościoła. Warstwa ta, jak można wnioskować z ceramiki, pochodzi prawdopodobnie z IX-X w.

Między częściowo odsłoniętą ławą fundamentową "ściany absydy kolegiaty św. Pawła", a "grobem Mieszka Starego" osiągnięto poziom nawarstwień odsłoniętych w pierwszym etapie badań grodziska na Zawodziu /1958-1965/.

W wykopach na południe od "kolegiaty" badano nadal relikty umocnień drewniano-kasienno-piaszczystych i warstwy aluwialne. W części północnej tego odcinka pojawił się piaszczysty calec.

Na szczególne podkreślenie zasługuje odkrycie na wtórnym słożu, w warstwie z IX-X w. fragmentu naczynia "terra sigillata". Uzyskano też m.in. ornamentalny fragment kościanej rurki - zapewne fujarki, a ponadto kolejny fragment płaskiej płytki wczesnośredniowiecznego szkła okiennego.

Materiały znajdują się w Kaliskim Stanowisku Archeologicznym IHM PAN.

Przewiduje się kontynuowanie badań.

RAMIENIEC, gm. Zbrzezawice
woj. katowickie
Stanowisko 2

Uniwersytet Śląski
Instytut Historii
Dział Archeologii
Muzeum Śląskiego w Katowicach

Badania prowadził doc.dr hab. Jerzy Szydlowski wraz z zespołem. Badania finansowane z funduszy problemu resortowego RPBP. III.36. Szósty sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne, osada kultury Łużyckiej z okresu halstańskiego.

Badania wykopaliskowe prowadzono na grodzisku w Kamieńcu, położonym na cyplu wcinającym się od wschodu w dolinę rzeki Drawy, w odległości około 400 m w kierunku północno-wschodnim od pobliskiej stacji kolejowej.

Przebadano obszar o powierzchni 50 m². Pracami objęty był teren o powierzchni około 100 m². Z powodu usunięcia niektórych punktów pomiarowych, konieczne stało się odtworzenie osi pomiarowej i nałożenie siatki arów droga sondą.

Układ stratygraficzny kształtował się następująco: do głębokości około 30 cm zalegała próchnica orna zawierająca grudki polepy, ślady spalenizny i drobne ułamki naczyń wczesnośredniowiecznych oraz kultury Łużyckiej. Poniżej, na głębokości od 30 do 50 cm występowała ziemia barwy intensywnie ciemnobrunatnej, nasycona dużą ilością brył polepy, węgielkami drzewnyri oraz pojedynczymi kamieniami. Robiła ona wrażenie gruzowiska wiążącego się przypuszczalnie ze spalaniem i destrukcją elementów obwałowania. Występujący w omawianej warstwie materiał kulturowy stanowiły skorupy naczyń wczesnośredniowiecznych oraz kultury Łużyckiej a także nieliczne, mało charakterystyczne znaleziska metalowe i grudki żużla żelaznego. Niżej, na głębokości od około 50 do 80 cm zalegała warstwa ziemi i intensywnym szaro- lub szaro-brunatnym odcie-

niu. W obrębie opisywanej warstwy natrafiano początkowo na skorupy z naczyń wczesnośredniowiecznych i kultury łużyckiej, zaś poniżej poziomu około 60 cm wyłącznie na fragmenty ceramiki kultury łużyckiej, a także nieliczne węgielki drzewne oraz małe grudki polepy. Na głębokości 60 cm znaleziono żelazny, tulejkowaty grocik strzały z zadziorami oraz najprawdopodobniej fragmenty żelaznego kabiłka wiadra i dalsze, mało charakterystyczne okruchy silnie skorodowanego żelaza.

Z opisywaną warstwą łączą się dwa obiekty /1, 3/, które zarysowały się w postaci wyraźnej koncentracji średniej i małej wielkości kamieni wapiennych ze śladami przepalenia. Onawiane skupiska kamieni posiadały w przybliżeniu kształt kolisty o średnicy około 3 m; znajdowano tu rozproszone skorupy wczesnośredniowieczne i kultury łużyckiej, a także kości zwierzęce /m.in. jelenia/, grudki polepy i węgielki drzewne /jodła, buk, jawor/.

Na głębokości od 60 do 80 cm w rozmaitych częściach wykopów zaczął się pojawiać piaskowy, śdity calec, miejscami z domieszką w postaci wtrętów żółtej lub pomarańczowej, zbitej gliny. W jego obrębie zarysowywały się niewielkie zacieśnienia kształtu przeważnie kolistego /w profilach kształtu zazwyczaj klinowatego/, barwy brunatnej lub czarno-brunatnej, w przeważającej części będące śladami po słupach /obiekty 2, 4-21/. Znajdiska rekrutujące się ze wspomnianych obiektów stanowiły nieliczne i drobne ułamki naczyń kultury łużyckiej, małe grudki polepy oraz drobne węgielki drzewne /w przeważającej części pochodzą one z jodły lub buka/.

Oceniając rezultaty badań w 1986 r. można stwierdzić, że nie spełniły one w pełni zakładanych oczekiwań. Wprawdzie obecność warstwy gruzowiskowej potwierdziła wcześniejsze obserwacje o spaleniu i destrukcji wału, jednak w obrębie przebadanego odcinka nie udało się uchwycić wyraźniejszych śladów zabudowy wewnętrznej z okresu wczesnego średniowiecza. Brak także przesłanek pozwalających doszukiwać się w tej części grodziska istnienia ciągu komunikacyjnego. Potwierdziły się natomiast wcześniejsze obserwacje mówiące o obecności osady kultury łużyckiej z okresu halstackiego.

Pozyskane materiały i dokumentację złożono w Dziale Archeologii Muzeum Śląskiego w Katowicach.

Planuje się kontynuację badań.

KAZIMIERZ BISKUPI
woj. konińskie

Uniwersytet Mikołaja Kopernika
Zespół do Badań Średniowiecznej
Architektury Kujaw i Wschodniej
Wielkopolski w Toruniu

Badania prowadzone przez zespół UMK w Toruniu. Kierownik zespołu prof.dr Zygmunt Świechowski, kierownik badań doc.dr hab. Jadwiga Chudziakowa. Współudział w badaniach mgr Jerzy Dubikajtis /autor sprawozdania/. Prace finansowane przez MKiS Ośrodek Dokumentacji Zabytków w Warszawie w ramach problemu międzyresortowego. Drugi sezon badań. Romański kościół pw. św.Marcina w Kazimierzu Biskupim.

Badania w dalszym ciągu koncentrowały się na problematyce najdawniejszych dziejów obiektu, a szczególnie na zagadnieniach dotyczących jego chronologii i pierwotnego układu przestrzennego. Kontynuowano prace umożliwiające rozpoznanie sytuacji stratygraficznej w centralnej części kościoła.

Wykop nr 3 zlokalizowano po północnej stronie budowli, na zachód od znajdującej się tu zakrystii. Umożliwił on m.in. obserwacje fundamentu północnej ściany romańskiego kościoła. Fundament ten, podobnie jak w innych częściach obiektu, posadowiono 0,95 m poniżej obecnego poziomu użytkowego i wykonano z surowca kamiennego wiązanej gliną. Nie użyto natomiast - stosowanej w innych partiach fundamentowania - zaprawy wapiennej.

W obrębie całego wykopu bezpośrednio na calcu zalegała warstwa piaszczystego humusu,